

Azərbaycan Ombudsmanının insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində fəaliyyəti

İnsanların informasiya əldə etmək hüququnun təmin edilməsi üzrə təcrübənin öyrənilməsi və mübadiləsi məqsədilə tədbir və müzakirələrin keçirilməsi, bu sahədə təkliflərin formalaşdırılması və aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi də əhəmiyyətli olmuşdur.

Uşaq və gənclərə İKT-dən düzgün istifadə verdişlərinin aşılması, valideynlərin məsuliyyətinin artırılması, televiziya kanallarında uşaq və gənclərə ünvanlanan verilişlərin, sosial reklamların yayımlanması, zərərli məlumat yayan verilişlərin və onların anonslarının xüsusi ayrılması vaxtda göstərilməsi və buna nəzarətin gücləndirilməsi, milli-mənəvi dəyərlərimizi təbliğ edən internet portallarının yaradılması, uşaqların mobil telefon vasitəsilə internetdən istifadəsinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, bu problemlərlə əlaqədar qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və beynəlxalq sənədlərin ratifikasiya edilməsi ilə bağlı Müvəkkil tərəfindən müvafiq qurumlara tövsiyələr verilmişdir.

Fiziki sağlamlığın təhlükələrdən qorunmasının hüquqi təminatının mövcud olmasına baxmayaraq, insan mənəviyyatına və psixikasına olan təhlükələrlə bağlı müdafiə mexanizmlərinin, o cümlədən, qadağa və cəzaların müəyyən edilməməsi və ya yetərincə olmaması, bunun isə hər bir kəsin, o cümlədən, uşaqların mənəvi sağlamlığını təhlükə altında qoyduğu nəzərə alınaraq, cəmiyyətdə informasiya təhlükəsizliyi mədəniyyətinin formalaşdırılması, bu istiqamətdə maarifləndirmə işinin aparılması zəruridir.

Qeyd olunmalıdır ki, hazırda informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı, eyni zamanda, əhalinin həssas qruplarına da təsirsiz ötürülməmişdir. Etiraf edilməlidir ki, internetin müsbət cəhətləri ilə yanaşı, mənfi təzahürləri də vardır və bu da, ilk növbədə, uşaqların tərbiyəsində özünü göstərir. Belə ki, uşaq və yeniyetmələr virtual məkanın imkanlarından istifadə edərkən, öz dünyagörüşünə və mənəviyyatına zidd olan informasiyalarla qarşılaşır və nəticədə, mənəvi-psixoloji sarsıntılara məruz qalırlar.

Uşaqların mobil telefondan təhlükəsiz istifadə etmələri üçün qaydaların, həmçinin, uşaqların informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından düzgün istifadə qaydaları üzrə kitabçanın (bələdçinin) birgə hazırlanması təklifi ilə Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə müraciət edilmişdir.

İnformasiya sahibi olan dövlət qurumlarının "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş vəzifələrin icrası üzrə arayışlarının göndərilməsi, təhlili, ümumiləşdirilməsi və Müvəkkilin internet sahifəsində yerləşdirilməsi,

si, qeyd edilən qanunvericiliyin izahı ilə bağlı maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi, informasiya sahibləri olan dövlət qurumlarının müvafiq struktur bölmələrinin əməkdaşları tərəfindən həmin qanunun müddələrinin dərinə öyrənilməsi və tətbiqi, informasiya sorğularının təmin edilməsi üçün icra mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, dövlət orqanları tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərin genişləndirilməsi, dövlət qurumlarının internet sahifələrinin yaradılması və inkişaf etdirilməsi, elektron-məlumat toplusunun (reystrin) yaradılması, mətbuat xidmətlərinin əməkdaşları, kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələri və ümumilikdə, əhali üçün paytaxt və regionlarda geniş hüquqi maarifləndirmə və təbliğat işinin aparılması, bölgələrdə əhalinin məlumatlandırılması üçün "Açıq qapı" tədbirləri təcrübəsinin genişləndirilməsi, əməkdaşlığın əlaqəli və canlı şəbəkə şəklində qurulması, mətbuat nümayəndələrinin peşəkarlığının yüksəldilməsi, onların müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarına yiyələnməsinə diqqətin artırılması kimi təklifləri irəli sürülmüşdür.

Dinlərarası dialoqun getdikcə gücləndiyi və dünyada tolerantlıq nümunəsinə çevrilmiş ölkəmizdə bütün dinlərə mənsub insanların - müsəlmanların, xristianların, o cümlədən, pravoslav və katoliklərin, yəhudilərin sərbəst şəkildə öz inanclarına etiqad etmələrinə münbit şərait yaradılmışdır.

2000-dən artıq məscid, 550 ziyarətqah, onlarca kilsə, sinaqoq, ibadət evləri, respublikada yaşayan xalqların dini keçmişini əlaqədar olan 500-dən artıq ibadət-xanaların mövcud olduğu Azərbaycanda bütün millət, xalq, etnik qrup və dinlərin nümayəndələrinin dostluq və qardaşlıq şəraitində dinc yanaşı yaşamaqda davam etmələri böyük örnək, habelə, qarşılıqlı hörmət və həmrəylik nümunəsidir.

Müvəkkil ötən illərdə dini radikalizmin və dini ekstremizmin qarşısının alınması məqsədilə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsini təklif etmişdir. Bu baxımdan, "Dini ekstremizmə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Qanununun qəbul edilməsi, habelə, "Dini etiqad azadlığı haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa və Cinayət Məcəlləsinə müvafiq əlavə və dəyişikliklər edilməsi bu sahədə məsələlərin hüquqi tənzimlənməsində əhəmiyyətlidir.

Dini icmaların qanun çərçivəsində azad fəaliyyəti üçün zəruri şəraitin yaradıldığı ölkəmizdə müvafiq sahə üzrə qanunvericilik aktları beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğunlaşdırılmış, həm milli qanunvericilikdə, həm də beynəlxalq hüquqda vicdan və din azadlığının təmin edilməsi sahəsində bir sıra məhdudiyətlər

də nəzərdə tutulmuşdur. Bu baxımdan, Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun rəsmi məlumatına əsasən, respublikada ictimai-siyasi sabitliyi pozmağı, təxribatlar, kütləvi iğtişaşlar, terrorçuluq aktları törətməyi planlaşdırın və din pərdəsi altında fəaliyyət göstərən silahlı cinayətkar dəstə dövlətin konstitusiya quruluşunun zorla dəyişdirilməsi, şəriət qanunları ilə idarə edilən dini dövlət quruluşu məqsədilə "Müsəlman birliyi" adlı hərəkat yaratmış, Bakı şəhərindən və respublikanın digər bölgələrindən özlərinə tərəfdarlar toplamış, onları müxtəlif növ odlu silah, döyüş sursatı, partlayıcı maddə və qurğularla təchiz edərək, cinayətkar dəstə təşkil etmişlər. Həmçinin, paytaxtın Nardaran qəsəbəsində qanunsuz yığıncaqlar keçirərək, respublikanın əhalisini hakimiyyətə qarşı qaldırmağın yollarını müzakirə etmiş, bununla bağlı tərəfdarlarına göstərişlər vermiş və əhaliyə çağırış və rəqələri paylamışlar.

Nardaran hadisələri zamanı uşaqlardan dini məqsədlər üçün istifadə olunması, onların təhsildən yayınması halları baş vermişdir ki, bu da, ciddi narahatlıq doğurur.

İstər qanuna, istərsə də vicdan və əqidə azadlığı prinsiplərinə, ümumilikdə, insan hüquqlarına tamamilə zidd olan belə fəaliyyəti Müvəkkil qətiyyətlə pisləyir, bundan sonra da belə hərəkatlərin qarşısının alınmasını vacib hesab edir.

Cəzaçəkmə müəssisələrində keçirilmiş baxışlar zamanı vicdan azadlığı ilə bağlı məsələlər diqqətdə saxlanılmışdır. Bununla yanaşı, Müvəkkil məhkumların din vasitəsilə islah edilməsini, din xadimlərinin məhkumlarla dini-tərbiyəvi və mənəvi-əxlaqi işin aparılması üçün cəzaçəkmə müəssisələrində dəvət olunmasını təklif etmişdir.

Müvəkkil dini konfessiya, təşkilat və icmaların nümayəndələri ilə görüşləri zamanı onlara dini etiqad azadlığı sahəsində milli qanunvericiliyin və ölkəmizin tərəfdar çıxdığı beynəlxalq hüquqi sənədlərin tələblərini izah etmiş, respublikada fəaliyyət göstərən dini icmaların qanunauyğun fəaliyyət göstərməsinin zəruriliyini bildirmişdir.

Yehovanın Xristian Şahidləri Avropa Assosiasiyasının ölkəmizdə səfərdə olan nümayəndələri, din azadlığı üzrə müşavir Mark Hansen, həmin assosiasiyanın Rəhbər Komitəsinin sədri Vasiliy Kalın və bu dini təriqətin yerli icmasının təmsilçiləri təsisat da qəbul edilmiş, ölkəmizdə dini tolerantlıq və vicdan azadlığının təmin edilməsi ilə bağlı məsələlər burada müzakirə olunmuşdur.

Müvəkkil irqi, milli, dini və digər mənsubiyyətinə görə ayrı-seçkilik, ksenofobiya, etnik təmizləmə və digər bu kimi hallarla mübarizənin milli insan hüquqları

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu**

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

institullarının və insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində fəaliyyət göstərən beynəlxalq qurumların prioritet vəzifələri sırasına daxil edilməsini, insan hüquqlarının kobud pozuntuları ilə müşayiət olunan cinayətlərə yol vermiş dövlətlərin beynəlxalq səviyyədə cəzalandırılması istiqamətində səylərin birləşdirilməsini tövsiyə etmişdir.

Multikulturalizm ənənələrinin qorunub-saxlanması, daha da inkişaf etdirilməsi və geniş təbliğ olunması məqsədi ilə ölkə Prezidentinin müvafiq Sərəncamına əsasən, 2016-cı ilin Azərbaycanda "Multikulturalizm İli" elan edilməsi də artıq respublikamızda multikulturalizmin alternativli olmanın həyat tərzinə çevrilməsinin real ifadəsidir.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərin keçirildiyi 2015-ci ildə Müvəkkil Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə əməkdaşlıqda regionlarda silsilə maarifləndirmə tədbirləri keçirmişdir. Həmin tədbirlərdə MSK-nın məsul işçiləri, müvafiq yerli icra hakimiyyətlərinin, məhkəmə, prokurorluq və polis orqanlarının, bələdiyyələrin, dairə və məntəqə - seçki komissiyalarının, təhsil, səhiyyə və mədəniyyət müəssisələrinin, vətəndaş cəmiyyəti təsisatları və icmaların nümayəndələri iştirak etmişlər.

Müvəkkil müstəqil müşahidəçi qismində paytaxtın hər bir rayonunda bir çox seçki dairələri üzrə seçki məntəqələrində, həmçinin,

6 saylı cəzaçəkmə müəssisəsində, qadınlar üçün 4 saylı cəzaçəkmə müəssisəsində, Penitensiar Xidmətin Tərbiyə Müəssisəsində saxlanılan 18 yaşına çatmış üç gəncin ilk dəfə səsverməsinə, hərbi hissədə təşkil edilmiş, habelə, məcburi köçkünlər üçün yaradılmış məntəqələrdə səsvermə prosesini müşahidə etmişdir. Respublikanın müxtəlif bölgələrində müşahidəçi qismində səsvermə prosesində iştirak edən əməkdaşlarından hər saat məlumatlar qəbul edərək, vəziyyətə nəzarət etmişdir.

Səsvermə günü Müvəkkil müşahidələrin nəticələrini ümumiləşdirmiş, MSK-nın Seçkilər İnformasiya Mərkəzində KİV-lərə geniş müsahibələr vermiş və ictimaiyyətin diqqətinə çatdırmışdır. Müşahidələrin nəticəsi olaraq, qeyd edilməlidir ki, xalqımızın və demokratik hüquqi dövlət quruculuğu yolunu seçmiş müstəqil dövlətimizin həyatında xüsusi əhəmiyyət kəsb edən Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilər demokratik, şəffaf, ədalətli şəraitdə keçirilmiş, hər hansı bir dövlət qurumunun rəsmiləri, icra hakimiyyəti nümayəndələri və polis tərəfindən seçkilərə müdaxilə halları müşahidə edilməmiş, seçicilər sərbəst seçim edərək, istədiyi namizədə səs vermiş, seçkilər yüksək fəallıqla və mütəşəkkilliklə başa çatmışdır.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru